

Den 27. januar 2012

P R E S S E M E D D E L E L S E

Højesteret har i dag afsagt dom i sagen om retsstillingen for de tidligere minoritetsaktionærer i bankTrelleborg, som i 2008 fik tvangsindløst deres aktier i forbindelse med bankens fusion med Sydbank A/S.

Det er første gang, Højesteret afsiger dom i en sag, der er anlagt som gruppesøgsmål efter de regler herom, som blev indført i retsplejeloven i 2008. Sagen er således anlagt på vegne af flere tusinde aktionærer.

Sagens hovedspørgsmål var, om minoritetsaktionærernes aktier i bankTrelleborg A/S ved tvangsindløsningen i januar 2008 var mere værd end det beløb på 93,27 kr. pr. aktier på nominelt 20 kr., som de har modtaget. I sagen var der desuden spørgsmål om forståelsen af § 144 i lov om finansiell virksomhed, hvorefter det bl.a. er en betingelse for, at en banks bestyrelse kan beslutte, at en hovedaktionær kan tvangsløse minoritetsaktionærernes aktier, at hovedaktionæren ejer mere end 70 % af aktiekapitalen.

Højesteret tiltrådte, at bankTrelleborg i januar 2008, da bestyrelsen traf beslutning om tvangsindløsning, var nødlidende, og at banken havde måttet lukke, hvis aftalen vedrørende fusion med Sydbank A/S ikke var blevet indgået, før banken skulle åbne om mandagen den 21. januar 2008. Det må antages, at aktionærene i så fald ville have stået med værdiløse aktier. Højesteret udtalte, at aktionærene, uanset om lovens betingelser for tvangsindløsning af minoritetsaktionærernes aktier var opfyldt eller ej, var berettiget til et vederlag for aktierne, som svarede til deres værdi fastsat ud fra handelsværdien. Højesteret fandt, at der ikke var noget grundlag for at antage, at aktiernes handelsværdi var højere end det beløb på 93,27 kr., som er blevet betalt til aktionærene. Hovedaktionæren og Sydbank A/S blev derfor frifundet for minoritetsaktionærernes betalingskrav. Der var ikke under sagen krav om tilbageførsel af de tvangsindløste aktier, men alene om betaling for aktierne.

Højesterets flertal fandt, at tvangsindløsningen af minoritetsaktionærernes aktier ikke var lovlig, idet 70 %-kravet ikke var opfyldt. Dette havde dog som nævnt ingen betydning for aktionærernes økonomiske krav.

Højesteret stadfæstede hermed landsrettens dom.

Højesterets begrundelse lyder således:

”Højesterets begrundelse og resultat

Sagens hovedspørgsmål er, om minoritetsaktionærernes aktier i bankTrelleborg A/S ved tvangsindløsningen i januar 2008 var mere værd end det beløb på 93,27 kr. pr. aktie på nominelt 20 kr., som de har modtaget. I sagen er der tillige spørgsmål om forståelsen af 70 %-kravet i § 144 i lov om finansiel virksomhed.

Minoritetsaktionærernes økonomiske krav

Højesteret tiltræder af de grunde, som landsretten har anført, at bankTrelleborg i januar 2008, da bestyrelsen traf beslutning om tvangsindløsning af minoritetsaktionærernes aktier, var i så alvorlige problemer, at den måtte anses som nødlidende.

Som anført af landsretten må det lægges til grund, at bankTrelleborg havde måttet lukke, hvis aftalen med Sydbank A/S ikke var blevet indgået, før banken skulle åbne om mandagen den 21. januar 2008. Det må antages, at aktionærerne i så fald ville have stået med værdiløse aktier.

Der er ikke under sagen spørgsmål om tilbageførsel af de tvangsindløste aktier.

Uanset om lovens betingelser for tvangsindløsning af minoritetsaktionærernes aktier var opfyldt eller ej, var aktionærerne berettiget til et vederlag for aktierne, som svarede til aktiernes værdi fastsat ud fra handelsværdien. Der er ikke under sagen spørgsmål om erstatning ud over betaling for aktierne. Højesteret finder, at der ikke med henvisning til købelovens § 5 kan kræves et større vederlag for aktierne end handelsværdien.

Der er ikke noget grundlag for at antage, at aktiernes handelsværdi var højere end det beløb på 93,27 kr., som er betalt til aktionærerne efter vurderingsberetningen af 29. august 2008.

Højesteret tiltræder herefter, at der er givet Fonden for bankTrelleborg og Sydbank medhold i deres påstande om frifindelse for Foreningen af Minoritetsaktionærer i bankTrelleborgs (Gruppens) betalingspåstande.

Tvangsindløsningens lovlighed

Efter § 144 i lov om finansiel virksomhed er det en betingelse for tvangsindløsning, at den aktionær, der anmoder om tvangsindløsning af minoritetsaktionærernes aktier, ejer mindst 70 % af aktierne i pengeinstituttet, og at pengeinstituttet ikke opfylder et solvenskrav, der er fastsat af Finanstilsynet med en frist.

Der er ikke fremkommet noget, som giver grundlag for at tilsidesætte Finanstilsynets vurdering, hvorefter der natten til den 21. januar 2008 var grundlag for at fastsætte et individuelt solvenskrav for bankTrelleborg på 12 % med frist til den 23. januar 2008 til at opfylde kravet.

Seks dommere – Per Walsøe, Thomas Rørdam, Jon Stokholm, Jens Peter Christensen, Hanne Schmidt og Lars Hjortnæs – udtaler herefter:

Adgangen til tvangsindløsning efter § 144 i lov om finansiel virksomhed er et intensivt indgreb i minoritetsaktionærernes rettigheder. Der må derfor stilles krav om klare holdepunkter for, at bestemmelsen kan antages at hjemle en videregående adgang til tvangsindløsning, end dens ordlyd tilsiger. Af de grunde, der er anført af landsretten, og da det, som er fremkommet for Højesteret, ikke kan føre til et andet resultat, finder vi, at § 144 i overensstemmelse med ordlyden må forstås sådan, at det er en betingelse for, at der kan træffes beslutning om tvangsindløsning af minoritetsaktionærernes aktier i et nødlidende pengeinstitut, at den aktionær, som anmoder om tvangsindløsning, ejer 70 % eller mere af alle aktierne i pengeinstituttet, således at pengeinstituttets beholdning af egne aktier medregnes. Da denne betingelse ikke var opfyldt, var tvangsindløsningen af minoritetsaktionærernes aktier i bankTrelleborg ikke lovlig.

Tre dommere – Børge Dahl, Poul Søgaard og Jytte Scharling – udtaler:

Efter § 144 i lov om finansiel virksomhed (tidligere § 7 d i lov om banker og sparekasser m.v.) er det en betingelse for tvangsindløsning af minoritetsaktionærerne i et nødlidende pengeinstitut, at indløsningen sker efter anmodning fra en aktionær, der ejer 70 % eller mere af aktierne i pengeinstituttet. Det fremgår af forarbejderne, jf. Folketingstidende 1998-99, tillæg A, side 279, at bestemmelsen har til formål at forbedre mulighederne for overtagelse eller rekonstruktion af et kriseramnt pengeinstitut, og at de hensyn, som de selskabsretlige regler normalt varetager, ikke har samme styrke i denne situation.

Reglerne om tvangsindløsning i aktieselskabsloven gælder også for pengeinstitutter i det omfang, de ikke er fraveget ved lov om finansiel virksomhed, jf. Folketingstidende 1998-99, tillæg A, side 280. For så vidt angår kravet til majoritetsandelen fraviger bestemmelsen i § 144 i lov om finansiel virksomhed den almindelige tvangsindløsningsbestemmelse i den dagældende § 20 b i aktieselskabsloven, hvis majoritetskrav er mere end ni tiendedele af aktierne i et selskab. Derimod er måden, hvorpå ejerandelen opgøres, ikke fraveget. Opgørelsen af ejerandelen i relation til § 144 skal derfor ske efter samme principper som efter aktieselskabslovens § 20 b og efter § 20 d (om mindretallets ret til at kræve sig indløst), også for så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt pengeinstituttets beholdning af egne aktier skal medregnes ved beregningen af aktionærens ejerandel.

Vi finder i overensstemmelse med, hvad der må anses for at have været et almindeligt gældende princip inden for selskabslovgivningen siden aktieselskabsloven fra 1930, at der må ses bort fra et selskabs egne aktier ved opgørelsen af såvel stemmeandel som ejerandel, jf. herved § 40 i aktieselskabsloven af 1930. Bestemmelsen er videreført ved § 67, stk. 3, i aktieselskabsloven af 1973, og der er efter vores opfattelse ikke holdepunkter for at antage, at der ved udformningen af § 67, stk. 3, har været tilsigtet nogen ændring af denne retsstilling for så vidt angår egne aktier.

På denne baggrund finder vi, at bankTrelleborgs beholdning af egne aktier ikke skal medregnes ved opgørelsen af fondens ejerandel. 70 %-kravet i § 144 i lov om finansiel virksomhed var derfor opfyldt, og beslutningen om tvangsindløsning var i det hele lovlig.

Afvisningsspørgsmål

Højesteret tiltræder, at påstand A, 1. led (svarende til påstand 1.2 for landsretten) er afvist, idet Gruppen ikke har en selvstændig retlig interesse i at få Sydbanks anerkendelse af Fondens retsstilling vedrørende salget af de tvangsindløste aktier. Gruppens påstand A, 2. led, har karakter af et anbringende til støtte for Gruppens betalingspåstand B. Højesteret afviser derfor Gruppens anerkendelsespåstand A.

Af de grunde, der er anført af landsretten, tiltræder Højesteret, at Gruppens anerkendelsespåstand over for Fonden (påstand C, 1. led) ikke er afvist.

Konklusion

I sag 356/2010 afvises Foreningen af Minoritetsaktionærer i bankTrelleborgs (Gruppens) påstand A.

Fonden for bankTrelleborg og Sydbank A/S frifindes for Gruppens betalingspåstand B.

Seks dommere – Per Walsøe, Thomas Rørdam, Jon Stokholm, Jens Peter Christensen, Hanne Schmidt og Lars Hjortnæs – udtaler:

Da vi finder, at tvangsindløsningen af minoritetsaktionærernes aktier i bankTrelleborg ikke var lovlig, stemmer vi i sag 356/2010 for at give Gruppen medhold i påstand C og i sag 28/2011 for at give Gruppen medhold i stadfæstelsespåstanden.

Tre dommere – Børge Dahl, Poul Søgaard og Jytte Scharling – udtaler:

Da vi finder, at tvangsindløsningen af minoritetsaktionærernes aktier i det hele var lovlig, stemmer vi for i sag 356/2010 at frifinde Fonden for bankTrelleborg og Sydbank A/S for Gruppens påstand C og i sag 28/2011 for at frifinde Finanstilsynet.

Da der som anført foran ikke er grundlag for at antage, at aktiernes handelsværdi var højere end 93,27 kr., stemmer vi endvidere for i sag 356/2010 at frifinde Fonden for bankTrelleborg og Sydbank A/S for Gruppens subsidiære påstande D og E, der er nedlagt for det tilfælde, at tvangsindløsningen fandtes lovlig.

Afgørelsen vedrørende tvangsindløsningens lovlighed træffes efter stemmeflertallet.

Gruppen gives herefter medhold i påstand C i sag 356/2010 og i stadfæstelsespåstanden i sag 28/2011, således at pkt.1-3 i landsrettens domskonklusion stadfæstes.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes med følgende præciserende tilføjelser:

Foreningen af Minoritetsaktionærer i bankTrelleborgs påstand A afvises.

Fonden for bankTrelleborg og Sydbank A/S frifindes for Foreningen af Minoritetsaktionærer i bankTrelleborgs påstand B.

I sagsomkostninger for Højesteret skal Foreningen af Minoritetsaktionærer i bankTrelleborg betale 1.000.000 kr. til Sydbank A/S og 1.000.000 kr. til Fonden for bankTrelleborg. Fonden for bankTrelleborg, Sydbank A/S og Finanstilsynet skal hver især betale 500.000 kr. til statskassen.

De idømte sagsomkostningsbeløb skal betales inden 14 dage efter denne højesteretsdoms afsigelse og forrentes efter rentelovens § 8 a.”